

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Brigity Chrástilové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci **žalobce: C. P.**, zastoupen JUDr. Marií Piekarzovou, advokátkou, se sídlem Těšínská 1495, Šenov, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 21. 1. 2003, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 4. 2003, č. j. 17 Cad 21/2003 - 19,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. České správě sociálního zabezpečení **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále též „ČSSZ“) ze dne 21. 1. 2003 byla zamítnuta žádost žalobce (dále jen „stěžovatel“) o přepočítání a valorizaci důchodu podle novelizace zákona č. 155/1995 Sb. s platností od 1. 7. 2001. V odůvodnění svého rozhodnutí ČSSZ uvedla, že podáním ze dne 17. 9. 2001 označeným jako „Žádost o přepočítání důchodu“ stěžovatel požádal, aby mu byl starobní důchod, přiznaný podle § 30 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, vyplácen v plné výši, neboť dnem 2. 8. 2001 dovršil řádného věku, a dále o valorizaci důchodu z důvodu novelizace zákona č. 155/1995 Sb. s nabytím platnosti 1. 7. 2001. ČSSZ vydala ve věci rozhodnutí ze dne 26. 10. 2001, kterým zamítla žádost stěžovatele o starobní důchod podle § 58 zákona č. 155/1995 Sb., s tím, že stěžovateli nadále náleží vyšší důchod přiznaný podle § 30 uvedeného

zákonu. Vzhledem k tomu, že ČSSZ svým rozhodnutím ze dne 26. 10. 2001 nereagovala výslovně na požadavek stěžovatele o přepočítání a valorizaci důchodu, bylo o této žádosti rozhodnuto rozhodnutím ČSSZ z 21. 1. 2003. ČSSZ požadavek stěžovatele na úpravu důchodu podle zákona č. 188/2001 Sb. zamítla, neboť stěžovatel nesplňuje podmínky v tomto zákoně stanovené. Přitom bylo poukázáno na to, že § 76 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb. a článek II zákona č. 188/2001 Sb. požadují současné splnění dvou podmínek: první je vyměření důchodu za aplikace pravidel uvedených v přechodném ustanovení v § 71 odst. 1 a 4 zákona č. 155/1995 Sb. a tedy s použitím srovnávacího výpočtu založeného na aplikaci zákona č. 100/1988 Sb., ve znění platném před účinností zákona č. 155/1995 Sb., a druhou okolností, že výše procentní výměry byla omezena podle § 4 odst. 1 zákona č. 76/1995 Sb. částkou 5100 Kč měsíčně. S poukazem na uvedený podrobný popis předchozí rozhodovací činnosti ČSSZ je pak zřejmé, že podmínky úpravy důchodu podle zákona č. 188/2001 Sb. stěžovatel nesplňuje, a to jak pokud jde o aplikaci jeho článku I bodu 2 (§ 76 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění účinném v době po 30. 6. 2001), tak i jeho článku II. Starobní důchod podle § 30 zákona č. 155/1995 Sb. byl sice stěžovateli přiznán za aplikace ustanovení § 71 odst. 1 a 4 uvedeného zákona o srovnávacím výpočtu, výše procentní výměry důchodu však nedosáhla částky 5100 Kč měsíčně. Nebyla tak splněna jedna ze základních podmínek stanovených v článku II zákona č. 188/2001 Sb.

Proti rozhodnutí ČSSZ podal stěžovatel žalobu, která byla rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 4. 2003, č. j. 17 Cad 21/2003 - 19, zamítnuta. Krajský soud vyšel z toho, že na stěžovatele nelze vztáhnout ustanovení článku II zákona č. 188/2001 Sb., neboť je mu vyplácen vyšší důchod, přiznaný podle § 30 zákona č. 155/1995 Sb., a stěžovatel nebyl při jeho přiznání omezen částkou 5100 Kč. Krajský soud se rovněž vyjádřil k námitce stěžovatele, že rozhodnutí ČSSZ vydané na základě zákona č. 188/2001 Sb. je vůči němu diskriminující a porušuje jeho základní lidská práva. Přitom uvedl, že na úseku sociálního zabezpečení platí postupně rozdílná právní úprava, dochází ke změnám zákona či prováděcích předpisů, v tom ovšem nelze spatřovat porušení Listiny základních práv a svobod. Nerovnost, má-li se dotknout základních lidských práv, musí dosáhnout intenzity zpochybňující samu podstatu rovnosti, která nastane zpravidla tehdy, je-li porušení rovnosti spojeno s porušením základního práva, v tomto případě v článku 30 Listiny základních práv a svobod, který zabezpečuje právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a při nezpůsobilosti k práci. Krajský soud uzavřel, že stěžovatel má naprosto stejné postavení jako ostatní občané, na které se vztahuje úprava starobního důchodu podle zákona č. 188/2001 Sb. a jestliže ČSSZ vycházela z tohoto platného zákona, nelze jejímu rozhodnutí ničeho vytknout.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvod obsažený v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), když je přesvědčen, že rozsudek spočívá v nesprávném posouzení právní otázky soudem. Vychází z toho, že u něho byly splněny podmínky pro úpravu důchodu, takže důchod měl být od 2. 8. 2001 podle zákona č. 188/2001 Sb. upraven. Dále stěžovatel poukazuje na rozpor zákona č. 188/2001 Sb. s Listinou základních práv a svobod. Tvrze rozpor spočívá v tom, že nařízení vlády č. 557/1990 Sb., o mimořádném poskytování starobního důchodu některým horníkům, bylo prý vydáno proto, že se prováděl útlum uhelného průmyslu a byly jim proto upraveny podmínky pro přiznání předčasných hornických důchodů. Vydáním zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, pak nastala nerovnost mezi přiznanými hornickými důchody do 31. 12. 1995, a proto se měla tato nerovnost upravit zákonem č. 188/2001 Sb., k čemuž však nedošlo. Tento zákon navíc prohloubil diskriminaci spočívající v tom, že úprava důchodu podle nařízení č. 557/1990 Sb. se provede pouze u těch horníků, kterým při výpočtu důchodu při porovnání procentní výměry důchodů podle zákona č. 155/1995 Sb.

vyšla výše důchodů pod 5100 Kč a podle zákona č. 100/1988 Sb. ve výši 5100 Kč. Pokud se tedy údajně stalo, že při porovnání zmíněných dvou zákonů někomu podle zákona č. 155/1995 Sb. vyšla procentní výše důchodu více než 5100 Kč a podle zákona č. 100/1988 Sb. vyšla 5100 Kč, již neměl nárok na úpravu důchodu podle zákona č. 188/2001 Sb., neboť nesplnil tyto dle názoru stěžovatele zcela nesmyslné požadavky. Stěžovatel tvrdí, že ve svém důsledku rozdíl mezi důchody upravenými podle zákona č. 188/2001 Sb. a těmi, které takto upraveny být nemohly, činí 3000 Kč. Uvedené zákonné omezující podmínky proto stěžovatel považuje za záměrné, účelové a vyvolávající nespravedlnosti. Stěžovatel se proto domnívá, že zákon č. 188/2001 Sb. zmíněnou diskriminaci hornických důchodů oproti zákonu č. 155/1995 Sb. ještě prohloubil.

Stěžovatel proto tvrdí, že způsob aplikace zákona č. 188/2001 Sb. provedený v napadeném rozsudku krajským soudem, představuje mimořádnou tvrdost zákona a diskriminaci horníků, a navrhuje proto Nejvyššímu správnímu soudu dát podnět Ústavnímu soudu ke zrušení části tohoto zákona.

Ze všech uvedených důvodů stěžovatel navrhuje kasační stížnosti vyhovět a napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušit.

Nejvyšší správní soud je podle § 109 odst. 3 s. ř. s. vázán důvody kasační stížnosti. V souzené věci stěžovatel uplatnil kasační důvod obsažený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy namítá nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, a nikterak nezpochybňuje provedená skutková zjištění. Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. kasační stížnost není přípustná, opírá-li se o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl.

V žalobě proti rozhodnutí ČSSZ, jímž byla zamítnuta jeho žádost o úpravu důchodu podle článku II zákona č. 188/2001 Sb., stěžovatel nijak nezpochyboval správnost postupu ČSSZ při nevyhovění jeho žádosti. Tak jako v kasační stížnosti především poukazoval na rozpor zákona č. 188/2001 Sb. s Listinou základních práv a svobod. Pokud tedy v kasační stížnosti tvrdí, že v jeho případě byly splněny podmínky pro úpravu důchodu a důchod mu měl být od 2. 8. 2001 podle zákona č. 188/2001 Sb. upraven, jde o důvod, který stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohl, proto Nejvyšší správní soud shledal v této části kasační stížnost nepřipustnou ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud v souzené věci vycházel především ze skutečnosti, že stěžovatel argumentuje proti způsobu aplikace zákona č. 188/2001 Sb., přičemž část tohoto zákona považuje za protiústavní. K tomu Nejvyšší správní soud nejprve uvádí, že zákonem č. 188/2001 Sb. byl novelizován zákon č. 155/1995 Sb. To znamená, že nabytím své účinnosti (dnem 1. 7. 2001) zákon č. 188/2001 Sb. přestal být samostatnou součástí právního řádu České republiky, neboť jeho obsah byl vtělen do zákona č. 155/1995 Sb., takže od tohoto okamžiku již není možno brojit proti - právně neexistujícímu - zákonu č. 188/2001 Sb., nýbrž je případné napadat toliko novelizovaná ustanovení zákona původního, tedy zákona č. 155/1995 Sb.

Nejvyšší správní soud proto dospívá k závěru, že podstata kasační stížnosti ve skutečnosti představuje návrh na změnu zákonné úpravy de lege ferenda, o němž však nepřísluší rozhodovat soustavě soudů, nýbrž moci zákonodárné. K podnětu, aby Nejvyšší správní soud přerušil řízení o kasační stížnosti a podle článku 95 odst. 2 Ústavy České republiky předložil věc Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení (zřejmě) § 76 odst. 3 zákona

č. 155/1995 Sb., je nutno poznamenat, že názor o protiústavnosti tohoto ustanovení Nejvyšší správní soud nesdílí, a to především proto, že podle konstantní judikatury Ústavního soudu samotná nerovnost účastníků právních vztahů ještě nezakládá důvod ke zrušení příslušného právního předpisu, který tuto nerovnost vyvolává, nýbrž je nutno tuto nerovnost odůvodnit porušením jiného konkrétního subjektivního veřejného práva. V daném případě toto konkrétní subjektivní veřejné právo stěžovatel spatřuje v článku 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, podle něhož občané mají právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a při nezpůsobilosti k práci, jakož i při ztrátě živitele. Tohoto práva, naplňujícího svojí podstatou takzvaný status positivus (tj. předpokládá pozitivní plnění ze strany státu) se však lze domáhat pouze v mezích prováděcích zákonů (článek 41 Ústavy České republiky). Jestliže tedy v daném případě zákon č. 155/1995 Sb. provádí článek 30 Listiny základních práv a svobod, je nutno konstatovat, že zákonodárce měl právo v tomto zákoně stanovit omezující kritéria a diferencovat mezi jednotlivými skupinami oprávněných osob, což také učinil, a Nejvyšší správní soud se nedomnívá, že tak učinil způsobem, který by dosahoval protiústavní intenzity. Proto Nejvyšší správní soud postup podle citovaného článku 95 odst. 2 Ústavy nezvolil a jelikož je toto jeho uvážení pouze v jeho dispozici a stěžovatel v tomto směru mohl učinit toliko podnět a nikoliv kvalifikovaný návrh, s kterým by se Nejvyšší správní soud musel procesně vypořádat, nerozhodl o tomto podnětu ani ve výroku tohoto rozsudku.

Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nenáleží; ČSSZ byť byla ve věci úspěšná, právo na náhradu nákladů nemá, neboť tak výslovně stanoví § 60 odst. 2 s. ř. s.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. března 2005

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu